

SYSTEM MONITOROWANIA HURTOWYCH RYNKÓW ENERGII I GAZU WPROWADZONY ROZPORZĄDZENIEM REMIT - ANALIZA OBOWIĄZKÓW UCZESTNIKÓW RYNKU

Tomasz Brzeziński, Anna Mathews

Słowa kluczowe: REMIT, Rozporządzenie wykonawcze, ACER, hurtowy rynek energii, produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym, informacje wewnętrzne, raportowanie transakcji i danych podstawowych

Streszczenie: Przepisy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (dalej: REMIT lub Rozporządzenie REMIT) do dnia przyjęcia przez Komisję Europejską Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1348/2014 z dnia 17 grudnia 2014 r. (dalej: Rozporządzenie wykonawcze) obowiązywały jedynie w ograniczonym zakresie. Od daty przyjęcia Rozporządzenia wykonawczego rozpoczynają bowiem bieg terminy wejścia w życie obowiązków w zakresie raportowania transakcji do ACER. W referacie opisano podstawowe instytucje prawne wprowadzone przez Rozporządzenie REMIT, w tym status uczestnika rynku, obowiązki w zakresie publikowania informacji wewnętrznych, zakazy praktyk stanowiących nadużycia na hurtowym rynku energii jak również obowiązki, których wdrożenie wiąże się z wejściem w życie Rozporządzenia wykonawczego, w tym obowiązek raportowania do ACER transakcji zawieranych przez uczestników rynku na hurtowych rynkach energii i gazu oraz obowiązek rejestracji w rejestrze prowadzonym przez Prezesa URE. W referacie opisano także rozwiązania zaproponowane w projekcie nowelizacji ustawy Prawo energetyczne w celu zapewnienia skutecznej implementacji REMIT (np. wprowadzenie sankcji grożących za naruszenie obowiązków przewidzianych przez REMIT).

1. WPROWADZENIE

Podstawowym celem Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz. U. L 326 z 8.12.2011) (dalej: REMIT) jest zwiększenie integralności i przejrzystości hurtowych rynków energii poprzez pobudzenie otwartej i uczciwej konkurencji na tych rynkach w interesie klientów końcowych (pkt 2 Preambuły). W związku z tym założeniem przepisy REMIT wprowadzają m.in. zakaz dokonywania i usiłowania manipulacji na hurtowych rynkach energii oraz mechanizmy monitorowania hurtowych rynków energii w celu zapobiegania manipulacjom. Zgodnie z pkt 4 Preambuły: „Hurtowe rynki energii w całej Unii są ze sobą coraz ściślej powiązane. Nadużycia na rynku w jednym państwie członkowskim często mają wpływ nie tylko na kształtowanie się cen hurtowych energii elektrycznej i gazu ziemnego poza granicami tego państwa, ale również na ceny detaliczne dla konsumentów i mikroprzedsiębiorstw. Dlatego też troski o zapewnienie integralności rynków nie można pozostawić wyłącznie poszczególnym państwom członkowskim. Ścisłe transgraniczne monitorowanie rynku ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia w pełni funkcjonującego, wzajemnie połączonego i zintegrowanego wewnętrznego rynku energii.” Realizację ww. zadań powierzono Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (dalej: Agencja lub ACER), która odpowiada za właściwe

funkcjonowanie rynku energii elektrycznej i gazu w Unii Europejskiej.

Jednym z podstawowych zadań ACER jest monitorowanie hurtowych rynków energii elektrycznej i gazu oraz ścisła współpraca z krajowymi organami regulacyjnymi w celu wykrywania nadużyć na tych rynkach i zapobiegania im. REMIT określa kompetencje Agencji w tym obszarze jak również odpowiadające tym kompetencjom obowiązki uczestników rynku. Ponadto przepisy REMIT regulujące m.in. zasady raportowania przez uczestników rynku transakcji do ACER zostały doprecyzowane w ogłoszonym niedawno Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1348/2014 z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie przekazywania danych, wdrażające art. 8 ust. 2 i 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz. U. L 363 z 18.12.2014) (dalej: Rozporządzenie wykonawcze).

Przepisy REMIT odnoszą się do działalności uczestników hurtowych rynków energii, na których sprzedawane są energia elektryczna, gaz ziemny, usługi przesyłowe oraz instrumenty pochodne, które można rozliczać materialnie albo finansowo. Zgodnie z art. 2 ust. 6 REMIT hurtowy rynek energii oznacza każdy rynek w obrębie Unii Europejskiej, na którym prowadzony jest obrót produktami energetycznymi sprzedawanymi w obrocie hurtowym. Z kolei produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym to następujące umowy i instrumenty

pochodne:

- a) kontrakty na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego w przypadku gdy dostawa ma miejsce w Unii;
- b) instrumenty pochodne dotyczące energii elektrycznej lub gazu ziemnego wytwarzanych, sprzedawanych lub dostarczanych w Unii;
- c) kontrakty dotyczące przesyłu energii elektrycznej lub gazu ziemnego w Unii;
- d) instrumenty pochodne dotyczące przesyłu energii elektrycznej lub gazu ziemnego w Unii.

Kontrakty na dostawę i dystrybucję energii elektrycznej lub gazu ziemnego na potrzeby klientów końcowych co do zasady nie stanowią produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym. Jednakże kontrakty dotyczące dostawy i dystrybucji energii elektrycznej lub gazu ziemnego do klientów końcowych, o zdolności konsumpcji większej niż 600 GWh rocznie, są traktowane jako produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym (art. 2 ust. 4 REMIT), przy czym zdolność konsumpcji oznacza zużycie przez klienta końcowego energii elektrycznej albo gazu ziemnego przy wykorzystaniu przez niego swojej pełnej zdolności produkcyjnej i obejmuje ono całe zużycie przez tego klienta jako pojedynczego podmiotu gospodarczego.

REMIT reglamentuje zachowania uczestników rynków hurtowych energii elektrycznej i gazu w szczególności poprzez przepisy regulujące:

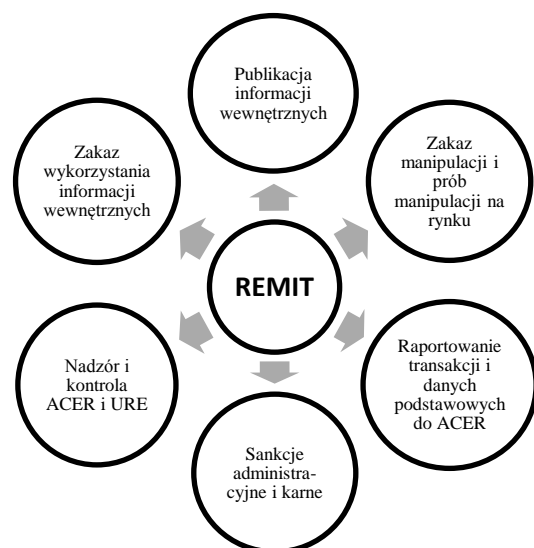
- 1) obowiązki i zasady dotyczące podawania do wiadomości publicznej informacji wewnętrznych (tj. nieupublicznionych informacji dotyczących bezpośrednio lub pośrednio produktów energetycznych sprzedawanych na rynkach hurtowych, których ujawnienie może mieć wpływ na cenę tych produktów);
- 2) zakazy wykorzystywania informacji wewnętrznych poprzez dokonywanie lub zalecanie na ich podstawie transakcji dotyczących produktów energetycznych lub ujawnianie ich innym osobom w okresie poprzedzającym publikację tych informacji zgodnie z REMIT;
- 3) zakazy dokonywania lub usiłowania dokonania manipulacji na hurtowych rynkach energii i gazu;
- 4) obowiązki uczestników rynku zawierających transakcje na hurtowych rynkach energii raportowania do Agencji szczegółowych informacji dotyczących tych transakcji takich jak: określenie produktów energetycznych nabywanych i sprzedawanych w obrocie hurtowym, uzgodnione ceny i ilości, daty i

godziny wykonania transakcji, ich stron i beneficjentów i inne;

- 5) kompetencje ACER oraz krajowych organów regulacyjnych w obszarze monitorowania hurtowych rynków energii i gazu oraz gromadzenia danych na temat transakcji zawieranych na hurtowych rynkach energii;
- 6) system sankcji za naruszenie przepisów REMIT.

Adresatem obowiązków uregulowanych w REMIT są uczestnicy hurtowych rynków energii elektrycznej i gazu ziemnego. Zgodnie z art. 2 ust. 7 i 8 REMIT uczestnikiem rynku jest każda osoba (fizyczna lub prawna), w tym operatorzy systemów przesyłowych, którzy przeprowadzają transakcje obejmujące składanie zleceń na co najmniej jednym hurtowym rynku energii. Ponadto, pewne obowiązki informacyjne zostały zaadresowane w REMIT i Rozporządzeniu wykonawczym do operatorów systemów magazynowania i operatorów systemów skraplania niezależnie od tego czy operatorzy ci posiadają status uczestników rynku.

System monitorowania rynków hurtowych energii elektrycznej i paliw gazowych opiera się zatem na kilku głównych filarach obejmujących obowiązki informacyjne i zakazy nałożone na uczestników rynku hurtowego energii oraz odpowiadające im kompetencje ACER i właściwych organów krajowych – filary te ilustruje schemat poniżej.

2. OBOWIĄZKI WIĄŻĄCE UCZESTNIKÓW RYNKU OD 28 GRUDNIA 2011 R.

Rozporządzenie REMIT weszło w życie 28 grudnia 2011 r., jednak niektóre obowiązki, m.in. z uwagi na konieczność wydania Rozporządzenia

wykonawczego, przygotowania technicznego i organizacyjnego ze strony Agencji lub potrzebę zmiany przepisów krajowych, zaczęły albo zaczną obowiązywać w późniejszym terminie.

2.1 Obowiązek publikowania informacji wewnętrznych.

Pojęcie „informacja wewnętrzna” zostało zdefiniowane w art. 2 ust. 1 Rozporządzenia REMIT jako informacja o szczególnym charakterze, „(...) która nie została podana do publicznej wiadomości, która dotyczy bezpośrednio lub pośrednio – jednego lub większej liczby produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym i która jeżeli została podana do wiadomości publicznej, mogłaby znacząco wpłynąć na ceny tych produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym”.

Z kolei „informację” w rozumieniu REMIT (w kontekście „informacji wewnętrznej”), należy rozumieć jako: „informację co do której istnieje wymóg podania do publicznej wiadomości zgodnie z rozporządzeniami (WE) nr 714/2009 i (WE) 715/2009 (...)”. W części szczegółowej definicji wskazano, że informacja wewnętrzna oznacza również „informację dotyczącą zdolności i wykorzystania instalacji służących produkcji, magazynowaniu lub przesyłowi energii elektrycznej lub gazu ziemnego lub zużywających energię elektryczną lub gaz ziemny lub informacje dotyczącą zdolności i wykorzystania instalacji skroplonego gazu ziemnego (LNG), w tym również planowanej i nieplanowanej niedostępności tych instalacji.”

Zgodnie z założeniami prawodawcy unijnego wyrażonymi w Preambule do REMIT (m.in. w pkt 18) skuteczne monitorowanie rynku wymaga m.in. regularnego i terminowego dostępu do strukturalnych danych dotyczących w szczególności zdolności i wykorzystania instalacji służących produkcji, magazynowaniu lub przesyłowi energii elektrycznej lub gazu ziemnego lub zużywających energię elektryczną lub gaz ziemny. Informacje dotyczące dostępności infrastruktury energetycznej wywierają bowiem istotny wpływ na decyzje uczestników rynku dotyczące zawarcia transakcji dotyczących produktów energetycznych w obrocie hurtowym, oraz na ceny tych produktów. Z tego względu, zgodnie z art. 4 REMIT, uczestnicy rynku mają obowiązek skutecznego i w odpowiednim czasie podania do publicznej wiadomości posiadanych przez nich informacji wewnętrznych (...). Informacje te mogą dotyczyć przedsiębiorstwa lub instalacji, których dany uczestnik rynku, lub jego jednostka dominująca lub jednostka powiązana jest właścicielem lub które

kontroluje lub w stosunku do których dany uczestnik rynku lub taka jednostka odpowiada za kwestie operacyjne w całości lub w części.

Publikacja informacji wewnętrznych zgodna z REMIT polega na ich jednoczesnym, kompletnym i skutecznym podaniu do wiadomości publicznej. W REMIT uregulowano również sposób powiadamiania ACER przez uczestników rynku o opóźnieniach publikacji informacji wewnętrznej. Taka wyjątkowa sytuacja, do której uczestnik rynku dopuszcza na własną odpowiedzialność, znajduje usprawiedliwienie jedynie w przypadku, gdy niepodanie informacji wewnętrznej do wiadomości publicznej nie wprowadzi w błąd opinii publicznej i pod warunkiem, że do czasu publikacji tej informacji uczestnik rynku jest w stanie zapewnić jej poufność oraz nie podejmuje w oparciu o tę informację decyzji dotyczących obrotu produktami energetycznymi sprzedawanymi w obrocie hurtowym. O opóźnieniach uczestnik rynku musi niezwłocznie poinformować ACER oraz krajowego regulatora, czyli w Polsce – Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. Dodatkowo, zgodnie z art. 4 ust. 3 REMIT, w przypadku niezamierzonego ujawnienia informacji wewnętrznej przez uczestnika rynku, jego pracownika lub osobę działającą w imieniu uczestnika rynku, uczestnik rynku zapewnia całkowite i skuteczne podanie informacji do wiadomości publicznej możliwie jak najszybciej po jej niezamierzonym ujawnieniu.

W wytycznych w sprawie stosowania REMIT z 29 października 2013 r. [1] Agencja uznała za preferowaną formę publikacji informacji wewnętrznych zamieszczanie tych informacji na ogólnodostępnych platformach informacyjnych. Do platform takich należy np. platforma internetowa AGSI+ (Aggregated Gas Storage Inventory)[5] zarządzana przez Gas Storage Europe (GSE). GSE reprezentuje 31 zrzeszonych w niej europejskich operatorów systemów magazynowania i jest wewnętrzną jednostką organizacyjną stowarzyszenia branżowego Gas Infrastructure Europe (GIE) zrzeszającego 68 operatorów zarządzających infrastrukturą gazową (operatorzy systemów przesyłowych, magazynowych i LNG)[4]. Członkowie GSE dobrowolnie publikują na AGSI+ dane dotyczące wolumenu paliwa gazowego zatłoczonego do instalacji magazynowych, odebranego z instalacji magazynowych oraz stanu napełnienia instalacji magazynowych. Od 1 lipca 2010 r. wszyscy zrzeszeni w GSE operatorzy systemów magazynowania przystąpili do publikacji danych w trybie dobowym.

Mimo wyraźnej preferowanej przez ACER formy publikacji informacji wewnętrznych za

pośrednictwem dedykowanych do tego celu platform informacyjnych, ACER dopuszcza również wypełnienie obowiązków publikacyjnych wynikających z art. 4 REMIT poprzez zamieszczanie informacji wewnętrznych na stronie internetowej zobowiązanego podmiotu [1], przy czym w takim wypadku skuteczne podanie informacji wewnętrznej do wiadomości publicznej wymaga spełnienia m.in. następujących wymagań :

- (a) informacja wewnętrzna powinna być podawana do wiadomości publicznej w sposób niedyskryminacyjny i nieodpłatnie;
- (b) informacja wewnętrzna powinna zostać udostępniana poprzez kanał RSS dedykowany do potrzeb publikacji wymaganych przez REMIT (*Really Simple Syndication*) umożliwiającą proste sprawdzenie najbardziej aktualnych treści zamieszczanych na stronie internetowej;
- (c) informacja wewnętrzna powinna być publicznie dostępna przez okres co najmniej 2 lat;
- (d) informacja wewnętrzna powinna zostać opublikowana w języku urzędowym danego państwa członkowskiego i w języku angielskim albo tylko w języku angielskim.

2.2 Zakaz wykorzystywania informacji wewnętrznych

Do czasu jednoczesnej i skutecznej publikacji informacji wewnętrznej w trybie określonym w REMIT, informacja ta ma charakter poufny i podlega ochronie prawnej. Ochronie tej służy ustanowiony w art. 3 REMIT zakaz wykorzystywania informacji wewnętrznych, który (podobnie jak zakaz manipulacji na rynku) zaczął obowiązywać od momentu wejścia w życie REMIT, tj. od dnia 28 grudnia 2011 r. W preambule Rozporządzenia REMIT wskazano, że „Należy wyraźnie zakazać wykorzystywania informacji wewnętrznych lub usiłowania wykorzystania takich informacji w celu prowadzenia obrotu na swój własny rachunek lub na rachunek strony trzeciej. Wykorzystywanie informacji wewnętrznych może również polegać na handlu produktami energetycznymi sprzedawanymi w obrocie hurtowym przez osoby, które wiedzą lub powinny wiedzieć, że posiadane przez nie informacje stanowią informacje wewnętrzne.”

Zgodnie z art. 3 REMIT – „Osobom posiadającym informację wewnętrzną dotyczącą produktu energetycznego sprzedawanego w obrocie hurtowym zakazuje się:

- a) wykorzystywania takiej informacji poprzez nabywanie lub zbywanie lub próbę nabycia lub zbycia, na rachunek własny lub na rachunek osoby

trzeciej, bezpośrednio lub pośrednio, produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym, których informacja ta dotyczy;

- b) ujawniania takiej informacji jakiegokolwiek innej osobie, chyba że takie ujawnianie odbywa się w ramach standardowych czynności wykonywanych przez te osoby w ramach zatrudnienia, wykonywania swojego zawodu lub obowiązków;
- c) zalecania innej osobie, w oparciu o informację wewnętrzną, nabycia lub zbycia produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym, do których odnosi się ta informacja, lub nakłaniania innej osoby, w oparciu o informację wewnętrzną, do nabycia lub zbycia takich produktów.”

Istnieje jednak kilka wyjątków których zakaz ten nie obejmuje. Zakazem wykorzystywania informacji wewnętrznych nie będą objęte transakcje przeprowadzone w ramach zobowiązania, które stało się wymagalne (szerzej art. 4 ust. 4 lit. a REMIT) oraz transakcje przeprowadzane przez producentów energii elektrycznej i gazu ziemnego, operatorów instalacji magazynowych i innych, m.in. w przypadku gdy niezawarcie takiej transakcji spowodowałoby, że uczestnik rynku nie byłby w stanie wypełnić istniejących zobowiązań umownych.

Zakaz wykorzystywania informacji wewnętrznych odnosi się do osób posiadających informację wewnętrzną wymienionych w art. 3 ust. 2 REMIT, do których zalicza się m.in. członków organów administrujących, zarządczych lub nadzorczych przedsiębiorstwa oraz osób posiadających udziały w kapitale przedsiębiorstwa. Również każda osoba posiadająca dostęp do tego rodzaju informacji z tytułu zatrudnienia – nie może wykorzystywać posiadanych informacji wewnętrznych o produkcie energetycznym sprzedawanym w obrocie hurtowym.

2.3 Zakaz manipulacji i usiłowania manipulacji na hurtowych rynkach energii

W Rozporządzeniu REMIT sam zakaz manipulacji został sformułowany dość lakonicznie w artykule 5: „zabrania się dokonywania lub usiłowania manipulacji na hurtowych rynkach energii”, natomiast rozbudowaną definicję manipulacji zawiera art. 2 REMIT. Na gruncie przedmiotowej definicji przez manipulację na hurtowych rynkach energii należy rozumieć działanie podejmowane przez osoby sztucznie kształtujące ceny na poziomie, którego nie uzasadniają siły rynkowe podaży i popytu, w tym faktyczna dostępność zdolności produkcyjnych, magazynowych lub transportowych. Unijny ustawodawca wskazał również formy jakie może

przyjąć manipulacja na hurtowych rynkach energii. Dla przykładu będzie to m.in.: składanie i wycofywanie fałszywych zamówień, rozpowszechnianie fałszywych lub wprowadzających w błąd informacji lub plotek za pośrednictwem mediów lub celowe stwarzanie pozorów jakoby dostępność mocy wytwórczych energii elektrycznej lub dostępność gazu ziemnego czy też dostępna zdolność przesyłowa były inne niż są faktycznie, technicznie dostępne, w przypadku gdy takie informacje mają wpływ lub mogą mieć wpływ na ceny produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym. Więcej przykładów manipulacji ACER wskazała w swoich nieważących wytycznych (str. 16-18)[1].

Natomiast „próba manipulacji” polega na usiłowaniu dokonania czynności określonych powyżej.

Należy przy tym zauważyć, że procedowany obecnie przez Rząd Projekt ustawy o zmianie ustawy prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (w wersji 1.6 z dnia 20 listopada 2014 r., w skrócie: projekt nowelizacji PE) [2], przewiduje dodanie nowego art. 23b w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 z późn. zm.) (dalej: PE lub Prawo energetyczne), zgodnie z którym Prezes URE będzie mógł przeprowadzać kontrole lub prowadzić postępowanie wyjaśniające w sprawie manipulacji lub prób manipulacji na hurtowym rynku energii (takie kompetencje Prezes URE ma uzyskac również w sprawach dotyczących niezgodnego z prawem wykorzystania informacji wewnętrznej).

Z kolei nowy art. 23c przewidziany w projekcie nowelizacji PE zakłada, że Prezes URE w celu usprawnienia kontroli, o której mowa powyżej będzie mógł upoważnić do przeprowadzenia określonych czynności kontrolnych pracowników swojego urzędu, a do udziału w kontroli upoważnić również pracownika organu właściwego w sprawach ochrony konkurencji i konsumentów oraz organu właściwego w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym lub osoby posiadające wiadomości specjalne, jeśli do przeprowadzenia kontroli niezbędne są tego rodzaju wiadomości. Jak podano w uzasadnieniu: „Z uwagi na fakt, że zakres przedmiotowy dokonywanych manipulacji może dotyczyć zarówno naruszeń na rynkach finansowych, rynkach towarowych oraz mieć wpływ na ochronę konkurencji i konsumentów, właściwe jest upoważnienie Prezesa URE do przeprowadzania kontroli również z udziałem osób i ekspertów w danej dziedzinie (...)” (uzasadnienie projektu nowelizacji PE, s. 7).

Przepisy projektu nowelizacji PE dość szczegółowo określają przebieg samej kontroli i obowiązki i

uprawnienia kontrolującego (obowiązek doręczenia upoważnienia, okazanie legitymacji służbowej, sposób zachowania w razie nieobecności kontrolowanego, protokół kontroli itp.).

3. OBOWIĄZKI PO WEJŚCIU W ŻYCIE

ROZPORZĄDZENIA WYKONAWCZEGO

3.1 Obowiązek raportowania transakcji do ACER

Art. 8 ust. 1 REMIT nakazuje uczestnikom rynku raportowanie do Agencji szczegółowych informacji na temat transakcji dotyczących sprzedaży produktów energetycznych w obrocie hurtowym, takich jak: określenie produktów energetycznych nabywanych i sprzedawanych w obrocie hurtowym, uzgodnione ceny i ilości, daty i godziny wykonania transakcji, ich stron i beneficjentów i inne. Tryb zgłaszania transakcji został szczegółowo uregulowany w Rozporządzeniu wykonawczym, w którym określono również wykaz kontraktów objętych obowiązkiem sprawozdawczym.

W związku z tym należy wskazać, że zgodnie z art. 3 Rozporządzenia wykonawczego obowiązkowi sprawozdawczemu będą podlegały **kontrakty na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego** w przypadku, gdy dostawa ma miejsce w Unii, bez względu na miejsce i sposób prowadzonego nimi obrotu, w szczególności niezależnie od tego, czy są przedmiotem aukcji, czy notowań w systemie ciągłym. Będą to m.in. kontrakty dnia bieżącego lub śróddzienne, dnia następnego, kontrakty z dwudniowym wyprzedzeniem, weekendowe, na dzień po realizacji dostawy oraz inne kontrakty z okresem dostawy dłuższym niż dwa dni. Do wykazu kontraktów, o których należy poinformować Agencję, zaliczają się również kontrakty na dostawę energii elektrycznej lub gazu ziemnego dla pojedynczej jednostki odbiorczej posiadającej możliwość techniczną niezbędną do zużycia 600 GWh/rok lub więcej oraz opcje, kontrakty terminowe typu futures, swapy i wszystkie inne instrumenty pochodne dotyczące kontraktów odnoszące się do energii elektrycznej lub gazu ziemnego wytwarzanych, sprzedawanych lub dostarczanych w Unii.

Ponadto, obowiązkiem sprawozdawczym są objęte również **kontrakty dotyczące przesyłu energii elektrycznej lub gazu ziemnego w Unii** między co najmniej dwoma lokalizacjami lub obszarami rynkowymi, zawarte:

- a) w wyniku pierwotnej alokacji zdolności przesyłowych przez operatora systemu przesyłowego lub w jego imieniu, określające prawa i obowiązki fizycznej i finansowej zdolności;

- b) między uczestnikami rynku na rynkach wtórnych, określające prawa i obowiązki fizycznej i finansowej zdolności, w tym odsprzedaż i przekazanie takich kontraktów.

Również opcje, kontrakty terminowe typu futures, swapy i wszystkie inne instrumenty pochodne dotyczące kontraktów, odnoszące się do przesyłu energii elektrycznej lub gazu ziemnego w Unii, będą podlegały obowiązkowi raportowania do ACER.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 Rozporządzenia wykonawczego następujące kontrakty i szczegóły transakcji dotyczące kontraktów, **o ile nie zostały zawarte na zorganizowanej platformie obrotu**, są objęte obowiązkiem sprawozdawczym **jedynie na uzasadnione żądanie Agencji oraz doraźnie**:

- a) kontrakty wewnątrzgrupowe tzn. kontrakty dotyczące produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym, zawartych z innym kontrahentem będącym członkiem tej samej grupy, pod warunkiem, że obaj kontrahenci objęci są w pełni tą samą konsolidacją (art. 2 pkt 6 Rozporządzenia Wykonawczego);
- b) kontrakty na fizyczną dostawę energii elektrycznej wyprodukowanej przez pojedynczą jednostkę produkcyjną o mocy równej lub mniejszej niż 10 MW lub przez jednostki produkcyjne o połączonej mocy równej lub mniejszej niż 10 MW;
- c) kontrakty na fizyczną dostawę gazu ziemnego wyprodukowanego przez instalację produkcyjną gazu ziemnego o mocy produkcyjnej równej lub mniejszej niż 20 MW;
- d) kontrakty na usługi bilansujące w zakresie energii elektrycznej i gazu ziemnego.

Uczestnicy rynku zawierający wyłącznie transakcje dotyczące kontraktów, o których mowa w lit. b) i c), nie są zobowiązani do zarejestrowania się w krajowym organie regulacyjnym zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1227/2011.

Szczegóły dotyczące raportowania zawartych kontraktów zostały określone w tabelach stanowiących załączniki do Rozporządzenia Wykonawczego. W zależności od tego czy są to kontrakty standardowe (dopuszczone do obrotu na zorganizowanej platformie obrotu, niezależnie od tego, czy transakcja faktycznie ma miejsce na tej zorganizowanej platformie obrotu, czy też nie) czy też chodzi o kontrakty niestandardowe (kontrakty dotyczące każdego produktu energetycznego sprzedawanego w obrocie hurtowym, niebędące kontraktami standardowymi), inny będzie formularz zgłoszeniowy i zestaw raportowanych danych.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 Rozporządzenia wykonawczego „w celu ułatwienia sprawozdawczości Agencja sporządza i prowadzi publiczny wykaz standardowych kontraktów oraz regularnie go aktualizuje. W celu ułatwienia sprawozdawczości Agencja po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia sporządza i publikuje wykaz zorganizowanych platform obrotu. Agencja regularnie aktualizuje ten wykaz”.

Poprzez zorganizowaną platformę obrotu, w myśl definicji zawartej w art. 2 pkt 4 Rozporządzenia wykonawczego należy rozumieć:

- „a) wielostronny system, który kojarzy lub ułatwia kojarzenie wielu składanych przez strony trzecie zleceń kupna i sprzedaży produktu energetycznego sprzedawanego w obrocie hurtowym w sposób skutkujący zawarciem kontraktu;
- b) każdy inny system lub mechanizm, w którym składane przez strony trzecie zlecenia kupna i sprzedaży produktu energetycznego sprzedawanego w obrocie hurtowym mają możliwość interakcji w sposób skutkujący zawarciem kontraktu.

Obejmują one giełdy energii elektrycznej i gazu ziemnego, brokerów i inne osoby zawodowo zajmujące się pośrednictwem w zawieraniu transakcji oraz systemy obrotu, zgodnie z art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE.”

Dane dotyczące produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym są przekazywane Agencji (art. 6 Rozporządzenia Wykonawczego) m.in. za pośrednictwem zorganizowanych platform obrotu (w przypadku kontraktów zawieranych na tych platformach), bezpośrednio przez uczestników rynku lub osoby trzecie działające w ich imieniu (w przypadku transakcji zawieranych poza obrotem zorganizowanym), jak również repozytoria transakcji, zatwierdzone mechanizmy sprawozdawcze i właściwe organy o których mowa w art. 26 Rozporządzenia (UE) nr 600/2014 w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniające rozporządzenie (EU) nr 648/2012 oraz Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych.

W art. 7 ust. 1 Rozporządzenia Wykonawczego określone zostały **terminy raportowania danych o transakcjach**. Między innymi informacje dotyczące kontraktów standardowych oraz zleceń, również w odniesieniu do aukcji, są przekazywane możliwie najszybciej, nie później jednak niż w dniu roboczym następującym po dniu zawarcia kontraktu lub złożenia zlecenia. Każdą zmianę lub rozwiązanie zawartego

kontraktu lub złożonego zlecenia zgłasza się możliwie najszybciej, nie później jednak niż w dniu roboczym następującym po dniu dokonania zmian lub po rozwiązaniu umowy. Z kolei szczegółowe informacje dotyczące kontraktów niestandardowych obejmujące wszelkie zmiany lub rozwiązanie zawartego kontraktu, przekazuje się nie później niż miesiąc po zawarciu kontraktu, dokonaniu zmiany lub rozwiązaniu tego kontraktu.

Jak wynika z dokumentu „Requirements for the registration of Registered Reporting Mechanisms (RRM) under REMIT” [3] z grudnia 2014 r., przyjętego przez ACER na podstawie art. 11 Rozporządzenia Wykonawczego w celu określenia technicznych i organizacyjnych wymogów dotyczących przekazywania danych raportowanych zgodnie z REMIT, każdy podmiot raportujący te dane bezpośrednio do ACER (we własnym lub w cudzym imieniu) powinien zarejestrować się jako RRM (czyli jako podmiot spełniający wymogi techniczno-organizacyjne niezbędne do raportowania do ACER). Agencja wdrożyła system informatyczny o nazwie ARIS – Agency’s REMIT Information System, do którego należy zgłaszać transakcje. ARIS rozpoczął swoją działalność 8 stycznia 2015 r. (strona internetowa systemu: <https://www.acer-remit.eu/portal/home>). W tym kontekście warto wskazać, że jeśli chodzi o dane dotyczące transakcji zawieranych na giełdach energii i gazu prowadzonych przez Towarową Giełdę Energii S.A. (dalej: TGE), będą one raportowane za pośrednictwem platformy utworzonej przez TGE. W komunikacie z dnia 12 stycznia 2015 r. TGE poinformowała, że w dniu 8 stycznia 2015 r. rozpoczęła proces rejestracji w ACER jako RRM.

3.2 Obowiązek przekazywania danych podstawowych dotyczących zdolności i wykorzystania instalacji

Dodatkowo w art. 8 ust. 5 REMIT przewidziano obowiązek przekazywania przez uczestników rynku do ACER i Prezesa URE informacji na temat zdolności i wykorzystania instalacji służących do produkcji, magazynowania, przesyłu energii elektrycznej lub gazu ziemnego lub zużywających energię elektryczną lub gaz ziemny bądź informacje dotyczące zdolności i wykorzystania instalacji skroplonego gazu ziemnego (LNG), w tym dotyczące planowanej i nieplanowanej niedostępności tych instalacji (podstawowe dane).

Rozporządzenie Wykonawcze do REMIT uszczegóławia zakres informacji dotyczących instalacji przesyłowych, LNG i magazynowych objętych obowiązkiem raportowania, przyjmuje

jednolite zasady dotyczące zgłaszania podstawowych danych oraz określa termin i formę przekazywania takich informacji. Zgodnie z art. 8 ust. 6 REMIT Rozporządzenie wykonawcze uwzględnia istniejące obowiązki sprawozdawcze wprowadzone na mocy rozporządzeń (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009.

ENTSO-E oraz ENTSO-G (odpowiednio ang. *European Network of Transmission System Operators for Electricity* oraz *European Network of Transmission System Operators for Gas*), czyli europejska sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ustanowiona przywoływanym w tej pracy już kilkakrotnie rozporządzeniem (WE) nr 714/2009) oraz europejska sieć operatorów systemów przesyłowych gazu (działająca na mocy rozporządzenia (WE) nr 715/2009), są na mocy Rozporządzenia Wykonawczego do REMIT uprawnione do przekazywania Agencji, w imieniu uczestników rynków podstawowych danych dotyczących instalacji służących przesyłowi odpowiednio energii elektrycznej i gazu wskazanych w art. 8 ust. 5 REMIT.

ENTSO energii elektrycznej przekazuje ACER informacje dotyczące zdolności i wykorzystania instalacji służących produkcji, przesyłowi energii elektrycznej lub zużywających energię elektryczną, w tym informacje dotyczące planowanej i nieplanowanej niedostępności tych instalacji, niezwłocznie po tym gdy dane te zostaną udostępnione przez centralną platformę informacyjną na rzecz przejrzystości.

Z kolei ENTSO gazu, w myśl art. 9 ust. 1 Rozporządzenia Wykonawczego, udostępnia ACER podstawowe dane dotyczące systemu przesyłowego, natychmiast po ich upublicznieniu przez ogólnounijną centralną platformę. Operator systemu przesyłowego, lub osoby trzecie działające w jego imieniu, przekazuje na żądanie Agencji i Prezesa URE poszczególne podstawowe dane szczegółowo określone w przepisach Rozporządzenia Wykonawczego. Art. 9 reguluje też zakres i sposób zgłaszania podstawowych danych dotyczących zdolności i wykorzystania systemów LNG i instalacji magazynowych przez operatorów tych systemów.

Zgodnie z art. 10 Rozporządzenia Wykonawczego uszczegóławiającego obowiązki wprowadzone przez REMIT, „uczestnicy rynku ujawniający informacje wewnętrzne na swoich stronach internetowych lub usługodawcy ujawniający informacje w imieniu uczestników rynku zapewniają kanały internetowe, aby umożliwić Agencji skuteczne gromadzenie tych informacji.” Z kolei w ust. 2 tego artykułu, regulującego procedurę sprawozdawczą, wskazano,

że podczas przekazywania informacji (również informacji wewnętrznych) uczestnik rynku identyfikuje siebie lub jest identyfikowany przez osobę trzecią przekazującą informacje w jego imieniu za pomocą kodu rejestracyjnego ACER, który uczestnik rynku otrzymał, lub za pomocą niepowtarzalnego kodu uczestnika rynku, który uczestnik rynku podał podczas rejestracji, zgodnie z art. 9 REMIT.

3.3 Terminy rozpoczęcia raportowania do ACER

Na podstawie art. 12 Rozporządzenia wykonawczego, w zależności od rodzaju raportowanych transakcji lub danych podstawowych, **analizowane obowiązki sprawozdawcze powstają począwszy od dnia 7 października 2015 r. albo 7 kwietnia 2016 r.**

Dla przykładu można wskazać, że co do zasady obowiązki dotyczące raportowania transakcji zawieranych na zorganizowanych platformach obrotu (art. 6 ust. 1 Rozporządzenia wykonawczego) oraz obowiązki przekazywania podstawowych danych o instalacjach służących przesyłowi gazu ziemnego (art. 9 ust. 1 Rozporządzenia Wykonawczego) powstaną z dniem 7 października 2015 r. W tym samym terminie mocy prawnej nabierze obowiązek z art. 8 Rozporządzenia Wykonawczego (podstawowe dane dotyczące energii elektrycznej), nie wcześniej jednak niż z dniem uruchomienia centralnej platformy informacyjnej na rzecz przejrzystości na mocy art. 3 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 543/2013.

Z kolei obowiązki w zakresie raportowania transakcji zawieranych poza zorganizowanymi platformami obrotu oraz dotyczące zgłaszania podstawowych danych, określonych w art. 9 ust. 2 Rozporządzenia wykonawczego (informacje przekazywane na żądanie Agencji lub Prezesa URE przez operatorów systemu przesyłowego gazu), art. 9 ust. 3 i ust. 5 (katalog informacji przekazywanych na żądanie ACER lub Prezesa URE przez operatorów systemów LNG) i w art. 9 ust. 7 i 9 (podstawowe dane zgłaszane przez operatorów systemów magazynowania), powstaną z dniem 7 kwietnia 2016 r.

3.4 Obowiązek rejestracji uczestników rynku w rejestrze prowadzonym przez Prezesa URE

Zgodnie z art. 9 REMIT uczestnicy rynku mają obowiązek zarejestrowania się w rejestrze prowadzonym przez Prezesa URE. Taka rejestracja jest wiążąca dla pozostałych państw członkowskich. Obowiązek ten wejdzie w życie w ciągu trzech miesięcy od daty przyjęcia przez Komisję aktów

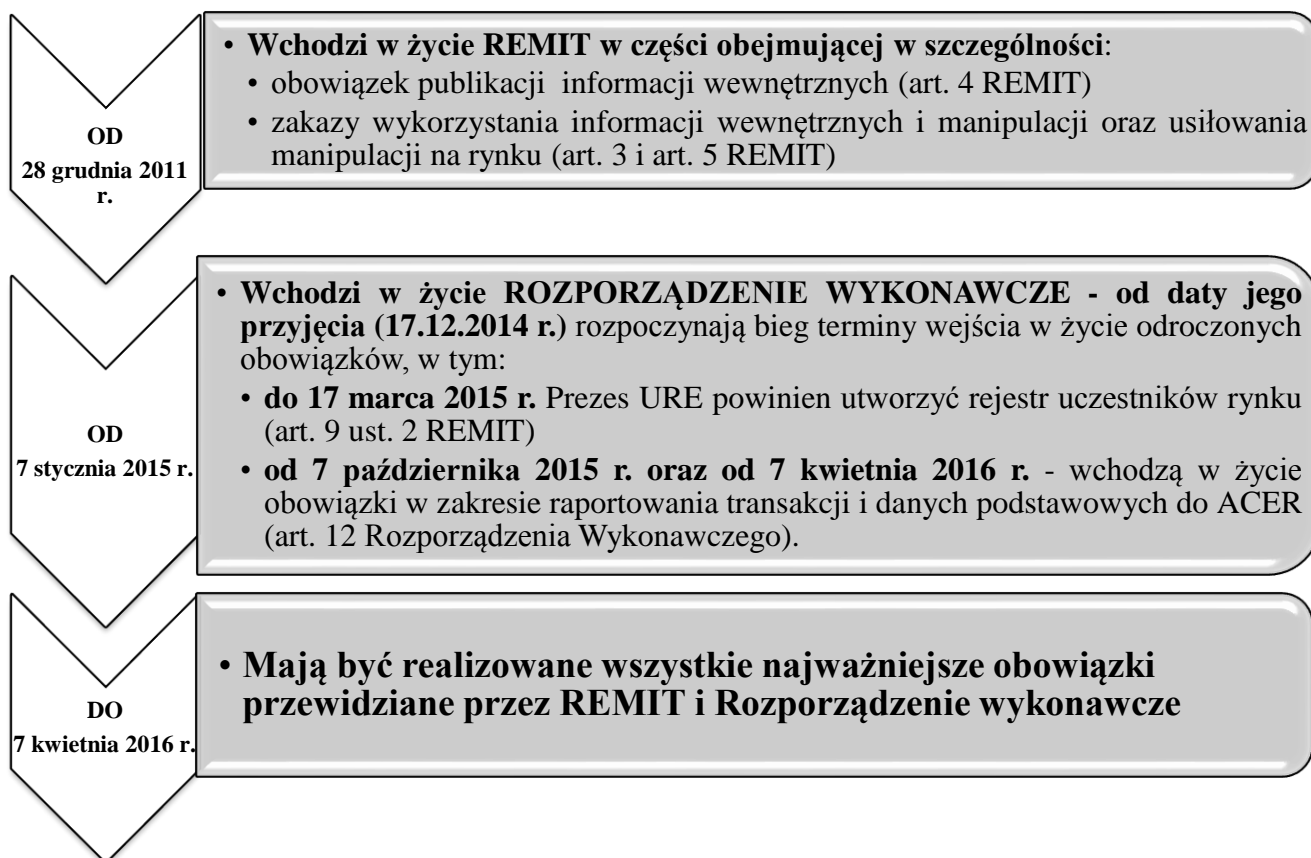
wykonawczych do REMIT, co nastąpiło 17 grudnia 2014 r. Uczestnik rynku jest zobowiązany do rejestracji przed zawarciem transakcji, która zgodnie z rozporządzeniem REMIT musi zostać zgłoszona do ACER. Po dokonaniu wpisu do rejestru uczestnik rynku otrzyma niepowtarzalny kod identyfikacyjny. W rejestrze będą podane informacje wystarczające do identyfikacji uczestnika rynku, m.in. adres siedziby, osoby odpowiedzialne za decyzje operacyjne i handlowe itd. (określone w art. 9 ust. 2 REMIT). W razie jakiegokolwiek zmiany danych widniejących w rejestrze uczestnicy rynku są obowiązani do zawiadomienia krajowego organu regulacyjnego i podania aktualnych informacji.

W uzasadnieniu do projektu nowelizacji PE przygotowywanej w celu zapewnienia wdrożenia REMIT czytamy w kontekście tego obowiązku: „Rola Prezesa URE będzie polegała na umożliwieniu uczestnikom rynku dostępu do formularza rejestracyjnego, dokonywaniu wpisów i aktualizacji danych za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Prezes URE będzie dokonywał weryfikacji dokonywanych wpisów. Przewidziano również, że obowiązek rejestracyjny może być realizowany poprzez dokonanie wpisu i aktualizacji danych w europejskim rejestrze uczestników rynku prowadzonym przez Agencję. Taka regulacja pozwoli na uwzględnienie sytuacji faktycznej, iż ACER będzie prowadził rejestr uczestników rynku, a Prezes URE będzie odpowiedzialny za zatwierdzanie danych wprowadzonych przez przedsiębiorstwa do tego rejestru.”

Dane zawarte w rejestrach utworzonych przez krajowych regulatorów – będą przekazywane do ACER, która ma obowiązek utworzenia europejskiego rejestru uczestników rynku. Zgodnie z art. 9 ust. 3 REMIT „(...) Krajowe organy regulacyjne i inne właściwe organy posiadają dostęp do rejestru europejskiego. Z zastrzeżeniem art. 17 Agencja może zdecydować o publicznym udostępnieniu rejestru europejskiego lub jego fragmentów, pod warunkiem, że nie zostaną ujawnione szczególnie chronione informacje handlowe dotyczące poszczególnych uczestników rynku.”

3.5 Terminy wdrożenia REMIT

Terminy wejścia w życie poszczególnych regulacji prawnych oraz wdrożenia poszczególnych obowiązków wynikających z REMIT przedstawia poniższy schemat.

- **Wchodzi w życie REMIT w części obejmującej w szczególności:**
 - obowiązek publikacji informacji wewnętrznych (art. 4 REMIT)
 - zakazy wykorzystania informacji wewnętrznych i manipulacji oraz usiłowania manipulacji na rynku (art. 3 i art. 5 REMIT)

- **Wchodzi w życie ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE - od daty jego przyjęcia (17.12.2014 r.)** rozpoczynają bieg terminy wejścia w życie odroczonego obowiązków, w tym:
 - **do 17 marca 2015 r.** Prezes URE powinien utworzyć rejestr uczestników rynku (art. 9 ust. 2 REMIT)
 - **od 7 października 2015 r. oraz od 7 kwietnia 2016 r.** - wchodzi w życie obowiązki w zakresie raportowania transakcji i danych podstawowych do ACER (art. 12 Rozporządzenia Wykonawczego).

- **Mają być realizowane wszystkie najważniejsze obowiązki przewidziane przez REMIT i Rozporządzenie wykonawcze**

4. ORGANY MONITORUJĄCE HURTOWY RYNEK ENERGII

Monitorowanie hurtowego rynku energii jest głównym założeniem REMIT. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację tego zadania są: ACER oraz krajowe organy regulacyjne. W Polsce funkcję tę będzie pełnił Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działający na podstawie przepisów PE. Nowa kompetencja Prezesa URE zostanie uregulowana w art. 23 w ust. 2 poprzez dodanie pkt 19b) oraz m.in. w nowych art. 23b i art. 23c PE, które zostaną wprowadzone w ramach nowelizacji PE mającej zapewnić wdrożenie REMIT.

Organem unijnym odpowiedzialnym za monitorowanie hurtowych rynków energii w celu wykrywania nadużyć na rynku i zapobiegania im w ścisłej współpracy z krajowymi organami regulacyjnymi jest Agencja utworzona na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 713/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki. Zgodnie z art. 7 ust. 1 REMIT, „Agencja monitoruje działalność handlową, której przedmiotem są produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym, w celu wykrywania transakcji zawieranych w oparciu o informacje wewnętrzne oraz manipulacje na rynku i w celu zapobiegania takim transakcjom.” Działania mające na celu gromadzenie

danych potrzebnych do oceny i monitorowania hurtowych rynków energii, wynikają z art. 8 REMIT.

Działalność ACER związana z realizacją REMIT jest oceniana przez Komisję. „Agencja przynajmniej raz do roku składa Komisji sprawozdanie ze swojej działalności prowadzonej na podstawie niniejszego rozporządzenia i podaje to sprawozdanie do publicznej wiadomości. W sprawozdaniach tych Agencja ocenia działanie i przejrzystość różnych kategorii rynków i sposobów prowadzenia obrotu oraz może wydawać Komisji zalecenia dotyczące zasad rynkowych, norm i procedur mogących poprawić integralność i funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Może również ocenić, czy określenie minimalnych wymogów w odniesieniu do zorganizowanych rynków może przyczynić się do zwiększenia przejrzystości rynku.”(art. 7 ust. 3 REMIT).

Agencja posługuje się środkiem prawnym jakim są zalecenia, które może kierować do Komisji. Zalecenia te dotyczą informacji o transakcjach, które zdaniem ACER należy skutecznie i wydajnie monitorować. Na treść zaleceń mają wpływ krajowe organy regulacyjne, organy finansowe w państwach członkowskich, krajowe organy ds. konkurencji, a także Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (EUNGIPIW). Współpracę krajowych organów regulacyjnych na szczeblu regionalnym oraz

z Agencją reguluje art. 7 ust. 2 REMIT, zgodnie z którym w celu monitorowania hurtowych rynków energii „krajowym organom regulacyjnym zapewnia się dostęp do stosownych informacji będących w posiadaniu Agencji (...) Krajowe organy regulacyjne mogą również monitorować działalność handlową, której przedmiotem są produkty energetyczne sprzedawane w obrocie hurtowym, na szczeblu krajowym.”

5. SANKCJE

W związku z wprowadzeniem nowych obowiązków uczestników rynku, REMIT zobowiązuje państwa członkowskie Unii do przyjęcie przepisów krajowych, które będą pozwalały na egzekwowanie tych obowiązków. Zgodnie z art. 18 rozporządzenia REMIT, przyjęte przez państwa członkowskie sankcje muszą być skuteczne, odstraszające i proporcjonalne oraz muszą odzwierciedlać charakter, czas trwania i wagę naruszeń, szkody wyrządzone klientom oraz potencjalne korzyści osiągnięte w wyniku obrotu prowadzonego w oparciu o informacje wewnętrzne i manipulacje na rynku. Ponadto zgodnie z pkt 31 preambuły rozporządzenia REMIT, sankcje za dokonanie naruszeń obowiązków wynikających z tego rozporządzenia mają być zbieżne z sankcjami przyjętymi w ramach wdrażania dyrektywy 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie wykorzystywania poufnych informacji i manipulacji na rynku (nadużyc na rynku).

Mając na względzie powyższe w projekcie nowelizacji PE [6] przewidziano m.in. uzupełnienie art. 56 ust. 1 o nowe pkt 39-43, zgodnie z którymi karze pieniężnej podlega ten kto:

- a) wbrew obowiązkowi, o którym mowa w art. 4 REMIT, nie podaje informacji wewnętrznej do publicznej wiadomości;
- b) utrudnia lub uniemożliwia dostęp do informacji w związku z monitorowaniem hurtowego rynku energii;
- c) nie przekazuje ACER danych, które jest zobowiązany przekazywać;
- d) nie przekazuje ACER lub Prezesowi URE informacji na temat zawieranych transakcji na hurtowym rynku energii;
- e) dokonuje sprzedaży produktów energetycznych na hurtowym rynku energii bez wymaganego wpisu do rejestru uczestników rynku lub podaje nieprawdziwe dane do rejestru bądź ich nie aktualizuje.

W powyższych przypadkach karę pieniężną wyznacza

Prezes URE w wysokości od 10.000 zł do 1.000.000 zł lub do wysokości dziesięciokrotności uzyskanej korzyści.”[6]

Zgodnie z projektem nowelizacji PE, w ustawie Prawo energetyczne zostanie dodany „rozdział 7a Przepisy karne”. Projektowane przepisy zakładają, że osoba dokonująca manipulacji na rynku będzie podlegać grzywnie do 2500 stawek dziennych (w sytuacji gdy przyjąć maksymalną wysokość stawki – czyli 2.000 zł, grzywna może wynosić nawet 5 mln zł), karze ograniczenia wolności albo karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Taką samą karę autorzy projektu zaproponowali również za naruszenie zakazu wykorzystywania informacji wewnętrznej przez nabywanie lub zbywanie lub próbę nabycia lub zbycia, na rachunek własny lub na rachunek osoby trzeciej, bezpośrednio lub pośrednio produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym, których informacja ta dotyczy. Jeśli zakaz ten zostanie złamany przez członków organów administrujących, zarządczych lub nadzorczych przedsiębiorstw oraz osób posiadających dostęp do informacji z tytułu zatrudnienia, wykonywania swego zawodu lub obowiązków – będą oni podlegać najsurowszej karze przewidzianej przez projekt ustawy. Będzie im bowiem grozić nawet do 8 lat pozbawienia wolności.

Z kolei zgodnie z nowymi art. 57c i art. 57d przewidzianymi w nowelizacji PE, w przypadku naruszenia zakazu wykorzystania informacji wewnętrznej poprzez jej ujawnienie jakiegokolwiek innej osobie albo poprzez zalecanie lub nakłanianie innej osoby w oparciu o informację wewnętrzną do nabycia lub zbycia produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym, których dotyczy ta informacja, przewidziano sankcję grzywny do 1000 stawek dziennych, kary ograniczenia wolności lub kary pozbawienia wolności do lat 3.

Zgodnie z projektowanym w ramach ww. nowelizacji art. 57e PE, za ujawnienie tajemnicy służbowej, o której mowa w art. 17 REMIT, przewiduje się karę grzywny (do 250 stawek dziennych), karę ograniczenia wolności albo karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Podobną sankcję (kara grzywny rozpoczyna się od 540 stawek dziennych) przewiduje nowy art. 57f PE dla podmiotów zawodowo zajmujących się pośrednictwem w zawieraniu transakcji, które wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 15 REMIT nie przekażą Prezesowi URE informacji o podejrzeniu o manipulacji lub próbie manipulacji lub o podejrzeniu niewłaściwego wykorzystania informacji wewnętrznej.

6. PODSUMOWANIE

Zakres i wymagany sposób podania do wiadomości publicznej informacji wewnętrznych, do których publikacji uczestnicy rynku są zobowiązani na podstawie REMIT jest zbieżny z zakresem i trybem publikacji informacji na podstawie art. 19 Rozporządzenia (WE) 715/2009. W związku z tym należy przyjąć, że podanie do wiadomości publicznej informacji w zakresie i na zasadach określonych w art. 19 Rozporządzenia (WE) 715/2009, stanowi wypełnienie obowiązków wynikających z art. 4 REMIT, w zakresie w jakim publikowane informacje stanowią informacje wewnętrzne (art. 4 ust. 4 REMIT). Z kolei podanie do wiadomości publicznej informacji wewnętrznych zgodnie z art. 4 REMIT stanowi, w zakresie tych informacji, wypełnienie obowiązków publikacyjnych określonych w art. 19 Rozporządzenia (WE) 715/2009. Przepisy ww. regulacji mają tożsamy cel polegający na zapewnieniu transparentności i równego dostępu do istotnych informacji o zdolnościach i wykorzystaniu infrastruktury energetycznej. W tym kontekście nie do końca jasne jest to, dlaczego pokrywające się zakresem obowiązki informacyjne zostały uregulowane w dwóch odrębnych rozporządzeniach unijnych. Wydaje się przy tym, że brak wyraźnego rozgraniczenia zakresów ww. regulacji będzie przyczyną trudności interpretacyjnych.

Stosowanie REMIT niewątpliwie utrudnia również umiejscowienie przepisów określających sposób realizacji poszczególnych obowiązków uczestników rynku w wielu aktach prawnych różnej rangi. Chodzi bowiem nie tylko o Rozporządzenie REMIT i Rozporządzenie Wykonawcze, ale też o wydane w związku z nimi dokumenty ACER takie jak np. TRUM (Draft Trade Reporting User Manual)[7] czy Requirements for the registration of Registered Reporting Mechanisms (RRM). Rozproszona regulacja obowiązków w wielu aktach prawnych i dokumentach powiązanych z REMIT [3], powoduje,

że obowiązki z nich wynikające są nieczytelne i trudne do realizacji dla ich adresatów.

Dla przykładu można wskazać na wątpliwości dotyczące m.in. kwalifikacji niektórych umów przesyłowych jako „kontraktu dotyczącego przesyłu gazu w Unii” będącego produktem energetycznym w myśl REMIT. Biorąc pod uwagę aktualnie funkcjonujący w Polsce model kontraktowy przesyłu należy przyjąć, że w niektórych sytuacjach dyskusyjny na gruncie REMIT może być status Międzyoperatorskiej Umowy Przesyłowej (MUP) zawieranej przez operatora systemu przesyłowego z operatorami systemów współpracujących. Możliwa jest bowiem sytuacja, w której operator systemu współpracującego uzyskuje jedynie przydział przepustowości w międzysystemowych fizycznych punktach połączenia swojego systemu z systemem przesyłowym, natomiast nie występuje o przydział zdolności, na podstawie którego jest realizowany transport paliwa gazowego systemem przesyłowym. Formalnie taki operator jest zatem stroną umowy przesyłowej, nie uzyskuje natomiast statusu zleceniodawcy usługi przesyłania. W związku z tym powstaje pytanie czy obowiązek raportowania do Agencji „kontraktów dotyczących przesyłu gazu w Unii” dotyczy również umów przesyłowych, na podstawie których nie dochodzi do zlecenia przesyłu gazu.

Obecnie trwa proces opracowania i wdrożenia rozwiązań informatycznych służących wypełnieniu obowiązków w zakresie raportowania informacji o transakcjach oraz prowadzone są konsultacje dotyczące schematu danych raportowanych do ACER. Między innymi ACER i Gas Storage Europe negocjują zakres, w jakim operatorzy systemów magazynowania będą mogli raportować dane wymagane przez REMIT za pośrednictwem GSE (przy wykorzystaniu platformy AGSI+) co pozwoli uniknąć operatorom systemów magazynowania obowiązku rejestracji jako RRM.

LITERATURA

- [1] Guidance on the application of REMIT, 3rd Edition (dostępne na stronie [www: https://www.acer-remit.eu/portal/public-documentation](https://www.acer-remit.eu/portal/public-documentation)).
- [2] Projekt ustawy o zmianie ustawy prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw z dnia 20 listopada 2014 r., w wersji 1.6 (do pobrania: <http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/230550/230584/230585/dokument138401.pdf>).
- [3] Requirements for the registration of Registered Reporting Mechanisms (RRM) under REMIT (dostępne na stronie [www: https://www.acer-remit.eu/portal/public-documentation](https://www.acer-remit.eu/portal/public-documentation)).
- [4] Strona internetowa: <http://www.gie.eu.com/index.php/about-us>.
- [5] Strona internetowa: <http://transparency.gie.eu/index.php/about-agsi>.
- [6] Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw z dnia 20 listopada 2014 r. (dostępne na stronie [www: http://legislacja.rcl.gov.pl/lista/2/projekt/230550/katalog/230585](http://legislacja.rcl.gov.pl/lista/2/projekt/230550/katalog/230585)).

[7] REMIT Transaction Reporting User Manual (TRUM) (dostępne na stronie www: <https://www.acer-remit.eu/portal/public-documentation>).

SYSTEM OF MONITORING THE INTERNAL WHOLESALE ELECTRICITY AND NATURAL GAS MARKETS INTRODUCED BY REMIT – THE ANALYSIS OF DUTIES OF MARKET PARTICIPANTS

Key words: REMIT, REMIT Implementing Regulation, ACER, wholesale energy market, wholesale energy products, inside information, reporting of transactions and fundamental data

Summary: Regulation (EU) No 1227/2011 of the European Parliament and of the council of 25 October 2011 on wholesale energy market integrity and transparency (REMIT) entered into force on 28th December 2011. However, REMIT provisions regarding reporting obligations shall apply after adoption by the European Commission on 17th December 2014 the Implementing Regulation (EU) No 1348/2014 on data reporting implementing Article 8(2) and Article 8(6) of REMIT. The date of adoption of REMIT Implementing Regulation determines the deadlines for full implementation of the REMIT regulation.

In the article we describe the basic legal institutions introduced by REMIT i.e. status of market participants, obligation to publicly disclose inside information, prohibition against market abuse and obligations entering into force after adoption of the REMIT Implementing Regulation (including obligation of providing the Agency with a record of wholesale energy market transactions and fundamental data and obligation of registration of market participants in register kept by The President of Energy Regulatory Office). In the article we also describe the solutions proposed in the draft amendment to the Energy Law in order to ensure efficient implementation of REMIT (e.g. introducing rules on penalties applicable to infringements of REMIT).

Tomasz Brzeziński – radca prawny, wspólnik, Kancelaria Wawrzynowicz i Wspólnicy Sp. k.

e-mail: tomasz.brzezinski@wawrzynowicz.eu

Anna Mathews – Kancelaria Wawrzynowicz i Wspólnicy Sp. k.

e-mail: anna.mathews@wawrzynowicz.eu